

A Study of Student's Quality Development Patterns using O-NET Score Reporting Services in Schools

Thananun Thanarachataphoom¹

Received: March 8, 2021 – Revised: May 17, 2021 – Accepted: July 30, 2021

Abstract

The objectives of this study were (1) to analyze the pattern of student's quality development using O-NET score report services between schools with different O-NET score, (2) to study the effect of school's characteristics and school's O-NET score on the student's quality development pattern, and (3) to study the problems and suggestions from schools. Samples were 253 teachers or school administrators from schools attending O-NET M.6 (Grade 12) in 2016 to 2018, randomly selected by using multi-stage random sampling, answered questionnaire. Data were analyzed by descriptive statistics, t-test and Welch ANOVA. Qualitative data were collected from 16 teachers or school administrators of 9 schools and analyzed by content analysis. The research findings were: 1) The pattern of student's quality development using O-NET score report consisted of planning, school/administrator's practice, teaching, teacher development, learner development project, raising awareness, knowledge and understanding of O-NET importance. The implementation of the pattern in high O-NET score schools was higher than low O-NET score schools in planning, school/administrator's practice, learner development project, raising awareness, knowledge and understanding of O-NET importance. 2) There was not a significant effect of school's office or school's region on implementation of the pattern, there was a significant effect of school's O-NET score, school's location, and school's size on implementation of the pattern at the 0.05 level of significance. And 3) The problems were teacher's over workload and students' negative attitude toward testing, the suggestions were conducting a test concerning students' goal and providing the meaningful and useful interpretation of O-NET score for students.

Keywords: O-NET, student quality, O-NET score

¹ *Corresponding Author*, Department of Education, Faculty of Education, Kasetsart University, Bangkok 10900.
Email: thananun.t@ku.th

การศึกษารูปแบบการนำผลการทดสอบทางการศึกษา ระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ไปใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียน ในสถานศึกษาที่มีผลการทดสอบ O-NET ที่แตกต่างกัน

ธนันท์ ธนารัตตะภูมิ¹

รับบทความต้นฉบับ: 8 มีนาคม 2564 – รับบทความแก้ไข: 17 พฤษภาคม 2564 – ตอบรับการตีพิมพ์: 30 กรกฎาคม 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อวิเคราะห์รูปแบบการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาที่มีผลการทดสอบ O-NET แตกต่างกัน (2) เพื่อศึกษาลักษณะสถานศึกษาและคะแนน O-NET ของสถานศึกษาที่มีผลต่อการดำเนินงานตามรูปแบบการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียน และ (3) เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา ตัวอย่างวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารหรือครูตัวแทนสถานศึกษาที่มีผลคะแนน O-NET ม.6 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2559 – 2561 จำนวน 253 คน ด้วยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย การทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยด้วยสถิติทดสอบ t และการวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) โดยใช้ค่า Welch จากนั้นเก็บข้อมูลโดยใช้การลงพื้นที่สัมภาษณ์ ผู้บริหารหรือครูตัวแทนสถานศึกษาจำนวน 16 คน จาก 9 สถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาที่มีคะแนน O-NET ต่างกัน มีองค์ประกอบร่วมกันคือ การวางแผน การดำเนินงานของผู้บริหาร/สถานศึกษา การจัดการเรียนการสอนของครู การพัฒนาครู การจัดทำโครงการพัฒนาผู้เรียน และการสร้างความตระหนัก ความรู้ ความเข้าใจและเห็นความสำคัญของการสอบ O-NET สถานศึกษาที่มีคะแนน O-NET สูง มีการดำเนินงานในกิจกรรมด้านการวางแผน การดำเนินงานของผู้บริหาร/สถานศึกษา การจัดทำโครงการพัฒนาผู้เรียน และการสร้างความตระหนัก ความรู้ ความเข้าใจและเห็นความสำคัญของการสอบ O-NET มากกว่าสถานศึกษาที่มีคะแนน O-NET ต่ำ 2) ลักษณะสถานศึกษาที่ไม่มีความแตกต่างในการดำเนินงานตามรูปแบบการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ได้แก่ สังกัดและภูมิภาคของสถานศึกษา ลักษณะสถานศึกษาที่มีความแตกต่างในการดำเนินงานตามรูปแบบการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ คะแนน O-NET ม.6 ของสถานศึกษา ขนาดและที่ตั้งของสถานศึกษา และ 3) ปัญหาที่สำคัญในการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้ ได้แก่ ภาระงานครูที่มีปริมาณมาก และผู้เรียนไม่เห็นความสำคัญของการสอบ O-NET ข้อเสนอแนะ ได้แก่ การปรับลักษณะการสอบที่คำนึงถึงความแตกต่างของเป้าหมายในการเรียนของผู้เรียน และการแปลผลคะแนนให้มีความหมายและเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน

คำสำคัญ: O-NET, คุณภาพผู้เรียน, คะแนน O-NET

¹ ผู้รับผิดชอบบทความหลัก, ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ, 10900
อีเมล: thananun.t@ku.th

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

O-NET (Ordinary National Educational Test) เป็นการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ที่จัดสอบโดยสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) (สทศ.) ให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อประเมินความรู้และความคิดของนักเรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 โดยมีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อทดสอบความรู้และความคิดของนักเรียนชั้นป.6 ม.3 และม.6 (2) เพื่อนำผลการทดสอบไปใช้เป็นองค์ประกอบหนึ่งในการจบการศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (3) เพื่อนำผลการทดสอบไปใช้ในการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนของโรงเรียน (4) เพื่อนำผลการทดสอบไปใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนระดับชาติ และ (5) เพื่อนำผลการทดสอบไปใช้ในวัตถุประสงค์อื่น จากผลการศึกษาของ ธนันท์ ธนารัชตะภูมิ (2563) พบว่ามีการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวแล้ว โดยสามารถสรุปได้ 3 ลักษณะ ได้แก่ (1) การนำคะแนน O-NET ไปใช้ประโยชน์โดยตรงจากผู้เรียนที่เข้าสอบ เช่น การนำไปใช้เป็นองค์ประกอบหนึ่งในการตัดสินผลการเรียนของผู้เรียน การใช้เป็นองค์ประกอบหนึ่งในการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อของสถานศึกษา และการสอบเข้ามหาวิทยาลัย (2) การนำคะแนน O-NET ไปใช้พัฒนาการศึกษาในระดับนโยบายสู่การปฏิบัติ เช่น การนำคะแนน O-NET ไปใช้เพื่อกำหนดค่าเป้าหมายในการพัฒนาการศึกษา และ (3) การนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้ในการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนของโรงเรียน ซึ่ง สทศ. ได้มีการดำเนินงานส่งเสริมให้โรงเรียนได้มีการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้จำนวน 2 โครงการ ได้แก่ โครงการส่งเสริมการนำผลการทดสอบไปพัฒนาคุณภาพการศึกษา (O-NET) ซึ่งมีลักษณะเป็นการส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลการทดสอบ O-NET รวมถึงขั้นตอนและวิธีการสร้างเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ของผู้เรียน และโครงการเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในโอกาสฉลองพระชนมายุ 5 รอบ 2 เมษายน 2558 โดยส่งเสริมการนำผลการทดสอบ O-NET ไปพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่งเป็นโครงการเพื่อส่งเสริมการนำผลการทดสอบ O-NET ไปพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูทางด้าน การวัดและประเมินผลผลการเรียนรู้ ให้กับครูผู้บริหารโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในจังหวัดฉะเชิงเทรา นครพนม เชียงใหม่ และสงขลา (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) [สทศ.], 2558)

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่ทำการศึกษานำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ปณิดดา หัสปราบ (2557) ซึ่งทำการศึกษานำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีผลทดสอบ O-NET ในระดับดี กระจายตามภาคภูมิศาสตร์จำนวน 5 แห่ง งานวิจัยที่ทำการศึกษานำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก ซึ่งทำการศึกษาจากสถานศึกษาที่มีผลทดสอบ O-NET ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ในระดับดี (สำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดพิษณุโลก, 2560) นอกจากนี้พินดา วราสุนันท์ และคณะ (2558) ได้ทำการพัฒนากลยุทธ์การนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยทำการศึกษากับครูในเขตกรุงเทพมหานคร สามารถกำหนดกลยุทธ์ได้ 7 กลยุทธ์ประกอบด้วย (1) ส่งเสริมระบบการประกันคุณภาพภายในและภายนอก (2) พัฒนาคุณภาพการดำเนินงานในสถานศึกษา (3) สร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการนำผลการสอบโอเน็ตมาใช้ในการพัฒนาตนเอง (4) เร่งรัดพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน (5) เร่งรัดพัฒนาความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองและชุมชน (6) ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก และ (7) ปรับโครงสร้างกิจกรรมของสถานศึกษา

❖ การศึกษารูปแบบการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ไปใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาที่มีผลการทดสอบ O-NET ที่แตกต่างกัน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน พบว่านักวิจัยมักจะทำการศึกษาจากสถานศึกษาที่มีผลคะแนน O-NET ในระดับดี เพื่อให้ได้แนวปฏิบัติที่ดีเพื่อเป็นต้นแบบให้สถานศึกษาได้นำไปใช้ และแม้ว่าจะมีโครงการศึกษาและการส่งเสริมการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้ในการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนของโรงเรียนบ้างแล้ว แต่จากสถิติข้อมูลผลการทดสอบ O-NET ปีการศึกษา 2560 ยังพบว่าค่าเฉลี่ยคะแนน O-NET ระดับประเทศในทุกวิชามีค่าต่ำกว่า ร้อยละ 50 (สทศ., 2561) ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษารูปแบบการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาที่มีผลการทดสอบ O-NET ที่แตกต่างกัน เพื่อวิเคราะห์ความเหมือนและความแตกต่างของรูปแบบการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นสารสนเทศให้กับสถานศึกษา สทศ. และหน่วยงานทางการศึกษาอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับปฏิบัติการ และระดับนโยบายได้นำไปใช้ในการวางแผนการดำเนินการเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อวิเคราะห์รูปแบบการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาที่มีผลการทดสอบ O-NET แตกต่างกัน
- 2) เพื่อศึกษาลักษณะสถานศึกษาและคะแนน O-NET ของสถานศึกษาที่มีผลต่อการดำเนินงานตามรูปแบบการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียน
- 3) เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สารสนเทศเพื่อการพัฒนาผู้เรียนจากรายงานผลการทดสอบ O-NET

การนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้เพื่อพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษานั้น สถานศึกษาจะได้รับข้อมูลเกี่ยวกับผลการทดสอบ O-NET ภายหลังการสอบ โดยสทศ. (2559) จะมีการวิเคราะห์และรายงานผลการสอบให้กับสถานศึกษาผ่านระบบของ สทศ. จำนวน 6 ฉบับ ประกอบด้วย

ฉบับที่ 1 ใบรายงานผลการทดสอบ O-NET รายบุคคลสำหรับโรงเรียน รายงานคะแนนของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าสอบรายบุคคล

ฉบับที่ 2 ค่าสถิติระดับโรงเรียน แยกตามมาตรฐานการเรียนรู้ แต่ละรายวิชา ประกอบด้วย 2 ตาราง ได้แก่ (1) ตารางค่าสถิติระดับโรงเรียนจากรายงาน ฉบับที่ 6 และ (2) ตารางเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานกับโรงเรียนที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันตามลักษณะต่อไปนี้ ขนาด ที่ตั้ง จังหวัด สังกัด ภูมิภาค และประเทศ รายงานมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละวิชา

ฉบับที่ 3 ร้อยละของนักเรียนที่ตอบถูกในแต่ละข้อ แยกตามวิชา รายงานร้อยละของนักเรียนในโรงเรียนที่ตอบถูกรายข้อ โดยเปรียบเทียบกับโรงเรียนที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันตามลักษณะต่อไปนี้ ขนาด ที่ตั้ง จังหวัด สังกัด ภูมิภาค และประเทศ

ฉบับที่ 4 ช่วงคะแนนของผู้เข้าสอบแต่ละรายวิชา รายงานจำนวนและร้อยละของนักเรียนในโรงเรียนที่ได้คะแนนสอบในแต่ละช่วงคะแนน โดยจำแนกเป็น 11 ช่วงคะแนน ดังนี้ 0.00–10.00, 10.01–20.00, 20.01–30.00, 30.01–40.00, 40.01–50.00, 50.01–60.00, 60.01–70.00, 70.01–80.00, 80.01–90.00, 90.01–99.99 และ 100.00

ฉบับที่ 5 ค่าสถิติระดับโรงเรียน แยกตามสาระ แต่ละรายวิชา ประกอบด้วย 2 ตาราง ได้แก่ (1) ตารางค่าสถิติระดับโรงเรียนจากรายงาน ฉบับที่ 6 และ (2) ตารางเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานกับโรงเรียนที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันตามลักษณะต่อไปนี้ ขนาด ที่ตั้ง จังหวัด สังกัด ภูมิภาค และประเทศ รายละเอียดในแต่ละวิชา

ฉบับที่ 6 ค่าสถิติระดับโรงเรียน แยกตามรายวิชา ค่าสถิติที่รายงานประกอบด้วย จำนวนผู้เข้าสอบ คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คะแนนสูงสุด คะแนนต่ำสุด มัธยมศึกษา และฐานนิยมของโรงเรียนเปรียบเทียบกับโรงเรียนที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันตามลักษณะต่อไปนี้ ขนาด ที่ตั้ง จังหวัด สังกัด ภูมิภาค และประเทศ โดยรายงานแยกในแต่ละวิชา

การรายงานผลคะแนนโดยการเปรียบเทียบค่าสถิติของโรงเรียนกับโรงเรียนอื่นที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันตามลักษณะต่อไปนี้ ขนาด ที่ตั้ง จังหวัด สังกัด ภูมิภาค และประเทศ เพื่อให้โรงเรียนได้เปรียบเทียบผลคะแนนกับโรงเรียนที่มีบริบทในลักษณะเดียวกัน

รูปแบบการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้พัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา

ผลการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้พัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา (สาริจน์ เทียนใส, 2552; ปันดดา หัสปราบ, 2557; พินดา วราสุนันท์ และคณะ, 2558; สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพิษณุโลก, 2560; U.S. Department of Education, 2009) สามารถสรุปรูปแบบการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา ประกอบด้วย การวางแผน การดำเนินงานของผู้บริหาร/สถานศึกษา การจัดการเรียนการสอนของครู การพัฒนาครู การจัดทำโครงการพัฒนาผู้เรียน และการสร้างความตระหนัก ความรู้ ความเข้าใจและเห็นความสำคัญของการสอบ O-NET โดยมีรายละเอียด ดังนี้

การวางแผน ประกอบด้วย ผู้บริหารได้รับทราบผลคะแนน O-NET ของสถานศึกษา ครูที่เกี่ยวข้องได้รับทราบผลคะแนน O-NET ของสถานศึกษา ผู้ปกครองได้รับทราบผลการวิเคราะห์คะแนน O-NET ของนักเรียน นักเรียนได้รับทราบผลคะแนน O-NET ของตนเอง ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรภายในสถานศึกษาได้มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยใช้ข้อมูลผลคะแนน O-NET ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยใช้ข้อมูลผลคะแนน O-NET ครูได้มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยใช้ข้อมูลผลคะแนน O-NET ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยใช้ข้อมูลผลคะแนน O-NET และผู้ที่มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้นำผลการวิเคราะห์คะแนน O-NET มาใช้ประกอบการวางแผน

การดำเนินงานของผู้บริหาร/สถานศึกษา ประกอบด้วย สถานศึกษาจัดให้มีกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสม่ำเสมอตลอดภาคการศึกษา ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ผู้บริหารมีส่วนร่วมในการดำเนินการกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สถานศึกษามีการกำหนดจำนวนชั่วโมงเรียนและชั่วโมงสอนเสริม O-NET ให้ผู้เรียน สถานศึกษามีการกำหนดจำนวนผู้เรียนให้เหมาะสมกับจำนวนสื่อและอุปกรณ์ ผู้บริหาร/หัวหน้ากลุ่มสาระฯ นำผลการสอบ O-NET มาใช้ในการจัดตารางสอน จัดครูเข้าสอน รวมถึงการมอบหมายงานให้กับครู ผู้บริหารมีการนิเทศ/ติดตามการจัดการเรียนการสอนของครู ผู้นิเทศให้คำปรึกษาแนะนำแก่ครูทั้งแบบเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ

การจัดการเรียนการสอนของครู ประกอบด้วย ครูนำผลการวิเคราะห์คะแนนสอบ O-NET มาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ให้ครบทุกตัวชี้วัดตามหลักสูตร ครูปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ในมาตรฐานที่ได้คะแนน O-NET ต่ำ ครูมีการนำแนวข้อสอบ O-NET มาใช้เป็นส่วนหนึ่งในการวัดประเมินในชั้นเรียน ครูใช้วิธีการวัดประเมินผลที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียนและเรื่องที่ต้องการวัด ครูอธิบายวิธีการคิด แนวการตอบข้อสอบ

๕ การศึกษารูปแบบการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ไปใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาที่มีผลการทดสอบ O-NET ที่แตกต่างกัน

O-NET ในปีที่ผ่านมา มาในบทเรียนที่เกี่ยวข้องกับข้อสอบนั้น ครูนำสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้เข้ามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน และครูแก้ปัญหา/พัฒนาผู้เรียนโดยการทำวิจัยในชั้นเรียน

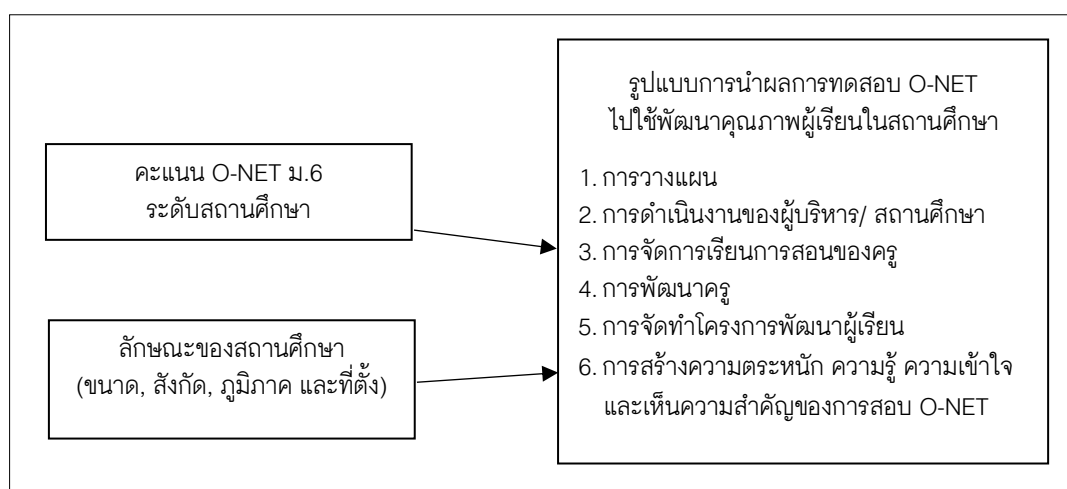
การพัฒนาครู ประกอบด้วย การพัฒนาความรู้ด้านเนื้อหาที่ใช้การสอน การพัฒนาความรู้ด้านเทคนิค/วิธีการสอน การพัฒนาความรู้ด้านการวัดและประเมินผล การพัฒนาความรู้ด้านการวิจัยในชั้นเรียน และการพัฒนาความรู้ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้

การจัดทำโครงการพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วย สถานศึกษาเชิญวิทยากรจากภายนอกมาเพื่อให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับการทำข้อสอบ O-NET สถานศึกษาจัดการสอนเสริมหลังเลิกเรียนและวันเสาร์-อาทิตย์ ตามความสนใจของผู้เรียน และสถานศึกษาจัดการสอนเสริมเพื่อทบทวน/เตรียมความพร้อมก่อนการสอบ O-NET

การสร้างความตระหนัก ความรู้ ความเข้าใจและเห็นความสำคัญของการสอบ O-NET ประกอบด้วย ผู้บริหารประชุมชี้แจงและให้ข้อมูลสารสนเทศผลการสอบ O-NET แก่ครูผู้สอน ผู้บริหารประชุมชี้แจงและสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอบ O-NET แก่ผู้ปกครอง ผู้บริหารประชุมชี้แจงข้อมูล และสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการสอบ O-NET ให้แก่ผู้เรียน สถานศึกษามีการประกาศผลการสอบ O-NET และผลการสอบเข้าศึกษาต่อของรุ่นพี่ สถานศึกษามีการมอบรางวัลโล่ เกียรติบัตร และทุนการศึกษา ให้ผู้เรียนที่มีคะแนนผลการสอบ O-NET สูง สถานศึกษามอบรางวัล/การศึกษาดูงานให้ครูผู้รับผิดชอบด้าน O-NET และครูกระตุ้นให้นักเรียนตั้งใจเป้าหมายในการพัฒนาตนเอง

จากการทบทวนเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยจะพบว่าปัจจุบันหน่วยงานและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่าง ๆ ได้มีการศึกษาการนำคะแนน O-NET ไปใช้เพื่อพัฒนาการศึกษา ซึ่งผลการศึกษาส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาวิจัยจากสถานศึกษาที่มีผลคะแนน O-NET ในระดับดี งานวิจัยครั้งนี้จึงทำการศึกษาและเปรียบเทียบรูปแบบการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาที่มีผลการสอบ O-NET แตกต่างกัน (กลุ่มสูง และกลุ่มต่ำ) นอกจากนี้จากการศึกษาพบว่าม้งงานวิจัยที่ศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในสถานศึกษาที่กระจายกันตามที่ตั้งของสถานศึกษา (ปนัดดา หัสปราบ, 2557) และจากการจัดกลุ่มเพื่อรายงานผลของสทศ. และค่าสถิติของผลการสอบในอดีต พบว่าคะแนนเฉลี่ยของสถานศึกษายังมีความแตกต่างกันในแต่ละสังกัดของสถานศึกษา และขนาดของสถานศึกษาซึ่งจัดประเภทตามจำนวนผู้เรียน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562) จึงนำมาสู่กรอบแนวคิดการวิจัยครั้งนี้ ดังภาพ 1

กรอบความคิดในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบความคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ แบ่งการดำเนินการเก็บข้อมูลเป็น 2 ระยะ คือ 1) การเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และ 2) การเก็บข้อมูลด้วยการลงพื้นที่สัมภาษณ์ เพื่อรวบรวมข้อมูลการดำเนินงานเกี่ยวกับการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา จากครูหรือผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลการทดสอบ O-NET ม.6 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2559–2561

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้บริหารหรือครูที่เป็นตัวแทนจากสถานศึกษาที่มีผลการทดสอบ O-NET ม. 6 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2559–2561 จำนวน 3,504 แห่ง ภายใต้สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จำนวน 2,474 แห่ง สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) จำนวน 656 แห่ง กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา [สกอ.] เดิม) จำนวน 27 แห่ง สถานศึกษาในกำกับกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 1 แห่ง และสถานศึกษาสังกัดกระทรวงมหาดไทย จำนวน 346 แห่ง (มท. ประกอบด้วยกรุงเทพมหานคร กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และเมืองพัทยา)

ตัวอย่างการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม คือ ผู้บริหารหรือครูที่เป็นตัวแทนจากสถานศึกษา จำนวน 253 แห่ง ที่ยินดีให้ข้อมูลและได้จากการสุ่มแบบชั้นภูมิ โดยใช้สังกัดและขนาดเป็นเกณฑ์ ประกอบด้วย ผู้บริหารหรือครูที่เป็นตัวแทนจากสถานศึกษาสังกัด สพฐ. จำนวน 176 แห่ง สช. จำนวน 36 แห่ง มท. จำนวน 36 แห่ง และ สกอ. จำนวน 5 แห่ง โดยมีรายละเอียด ดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของสถานศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสังกัดและขนาด

สังกัด	ขนาดสถานศึกษา								รวม	
	เล็ก		กลาง		ใหญ่		ใหญ่พิเศษ			
	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%
สพฐ.	61	24.11	60	23.72	30	11.86	25	9.88	176	69.57
สช.	8	3.16	8	3.16	11	4.35	9	3.56	36	14.23
มท.	4	1.58	18	7.11	12	4.74	2	0.79	36	14.23
สกอ.	-	0.00	2	0.79	2	0.79	1	0.40	5	1.98
รวม	73	28.85	88	34.78	55	21.74	37	14.62	253	100.00

ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยระยะที่ 2 คือ ผู้บริหารหรือครูตัวแทนสถานศึกษาที่มีผลการทดสอบ O-NET ม. 6 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2559 - 2561 จำนวน 16 คน ที่ยินยอมและสมัครใจให้ข้อมูล จากสถานศึกษาจำนวน 9 แห่ง ด้วยวิธีเลือกตัวอย่างแบบโควตา (quota sampling) ตามขนาดและสังกัดของสถานศึกษา โดยมีรายละเอียดดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนสถานศึกษาที่ผู้วิจัยลงพื้นที่สัมภาษณ์

สังกัด	ขนาดสถานศึกษา				รวม
	เล็ก	กลาง	ใหญ่	ใหญ่พิเศษ	
1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	-	1	1	-	2
2. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน	2	1	-	1	4
3. กระทรวงมหาดไทย	-	-	2	-	2
4. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา	-	-	-	1	1
รวม	2	2	3	2	9

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ครูและผู้บริหาร มีรายละเอียดดังนี้ 1) แบบสอบถาม ประกอบด้วย 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ข้อมูลสถานศึกษา ตอนที่ 3 สภาพและความคิดเห็นต่อการนำคะแนน O-NET ไปใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียน ใน 6 ด้าน ได้แก่ การวางแผน การดำเนินงานของผู้บริหาร/สถานศึกษา การจัดการเรียนการสอนของครู การพัฒนาครู การจัดทำโครงการพัฒนาผู้เรียน และการสร้างความตระหนัก ความรู้ความเข้าใจและเห็นความสำคัญของการสอบ O-NET และตอนที่ 4 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ และ 2) แบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่ 2 ข้อมูลสถานศึกษา และตอนที่ 3 การนำคะแนน O-NET ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ด้านความตรงตามเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ โดยการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา จำนวน 3 ท่าน วิเคราะห์ผลการพิจารณาโดยใช้เกณฑ์ดัชนีวัดความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ผลการตรวจสอบพบว่า แบบสอบถาม มีข้อคำถาม 3 ข้อ ที่ได้ค่า IOC ต่ำกว่า 0.5 ผู้วิจัยจึงทำการปรับข้อคำถามและตัวเลือกตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แบบสัมภาษณ์ ข้อคำถามทุกข้อมีค่า IOC สูงกว่า 0.5 ผลการทดลองใช้แบบสอบถามกับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายกับตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม ด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's coefficient) พบว่าค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคของแบบสอบถาม ตอนที่ 3 มีค่าเท่ากับ 0.95 และตอนที่ 4 มีค่าเท่ากับ 0.90

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอรับการพิจารณารับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยได้รับหนังสือรับรองการยกเว้นพิจารณาจริยธรรมการวิจัย COE No. COE62/081 เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2562 ก่อนเริ่มทำการเก็บข้อมูลการวิจัย

ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา และในกรณีแบบสอบถามผู้วิจัยแนบคำชี้แจงและแบบสอบถามส่งทางไปรษณีย์ เพื่อให้ผู้บริหารหรือครูตัวแทนสถานศึกษา ที่ยินดีให้ข้อมูลเกี่ยวกับการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา ตอบแบบสอบถามและส่งกลับคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์ การลงพื้นที่เก็บข้อมูลผู้วิจัยนัดหมายวันเวลาที่ตัวแทนสถานศึกษาสะดวกให้ข้อมูล แล้วเดินทางไปสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่สถานศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความถี่ร้อยละของการดำเนินงาน การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างสถานศึกษาที่มีผลการทดสอบ O-NET ต่างกัน (สูงและต่ำ) และสถานศึกษาที่มีที่ตั้งต่างกัน ด้วยสถิติทดสอบ t (t-test)

การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างสถานศึกษาที่มีสังกัด ขนาด และภูมิภาคต่างกันด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (1-way ANOVA) โดยใช้ค่า Welch เนื่องจากข้อมูลไม่เป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นของสถิติทดสอบ ตัวแปรขนาดสถานศึกษามีความแปรปรวนของประชากรไม่เท่ากัน เมื่อทดสอบด้วย Levene's Test ตัวแปรสังกัด และตัวแปรภูมิภาค มีความแปรปรวนของประชากรไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อทดสอบการแจกแจงปกติด้วย Kolmogorov-Smirnov พบว่าการแจกแจงของกลุ่มประชากรไม่เป็นโค้งปกติ การเปรียบเทียบรายคู่ภายหลังตัวแปรขนาดสถานศึกษา โดยใช้สถิติทดสอบ Games-Howell และการวิเคราะห์เนื้อหาโดยการวิเคราะห์แบบอุปนัย และการตีความหมายเพื่อสร้างข้อสรุปจากเหตุการณ์สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัย

1. รูปแบบการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาที่มีคะแนน O-NET แตกต่างกัน

รูปแบบการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา ประกอบด้วย การวางแผน การดำเนินงานของผู้บริหาร/สถานศึกษา การจัดการเรียนการสอนของครู การพัฒนาครู การจัดทำโครงการพัฒนาผู้เรียน และการสร้างความตระหนัก ความรู้ ความเข้าใจและเห็นความสำคัญของการสอบ O-NET

สถานศึกษาที่มีคะแนน O-NET สูง ส่วนใหญ่มีการดำเนินงานกิจกรรมตามรูปแบบการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน อย่างเป็นประจำ ด้านการวางแผน 8 กิจกรรม การดำเนินงานของผู้บริหาร/สถานศึกษา 8 กิจกรรม การจัดการเรียนการสอนของครู 7 กิจกรรม การพัฒนาครู 5 กิจกรรม การจัดทำโครงการพัฒนาผู้เรียน 3 กิจกรรม การสร้างความตระหนัก ความรู้ ความเข้าใจ และเห็นความสำคัญของการสอบ O-NET 7 กิจกรรม สถานศึกษาที่มีคะแนน O-NET ต่ำ ส่วนใหญ่มีการดำเนินงานกิจกรรมตามรูปแบบการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน อย่างเป็นประจำ ด้านการวางแผน 6 กิจกรรม การดำเนินงานของผู้บริหาร/สถานศึกษา 7 กิจกรรม การจัดการเรียนการสอนของครู 7 กิจกรรม การพัฒนาครู 5 กิจกรรม การจัดทำโครงการพัฒนาผู้เรียน 1 กิจกรรม การสร้างความตระหนัก ความรู้ ความเข้าใจ และเห็นความสำคัญของการสอบ O-NET 6 กิจกรรม รายละเอียดกิจกรรมที่สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการดำเนินการตามรูปแบบการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน นำเสนอดังภาพ 2

รายละเอียดการดำเนินงานของสถานศึกษาในแต่ละองค์ประกอบของรูปแบบจากการลงพื้นที่ มีดังนี้ การวางแผนการจัดการเรียนการสอน พบว่า การวางแผนของแต่ละโรงเรียนจะมีความคล้ายกันคือ ในช่วงก่อนการเปิดเทอม เมื่อโรงเรียนได้รับรายงานผลคะแนน O-NET จากสทศ. แล้ว จะมีการวิเคราะห์ภาพรวมของคะแนนทั้งหมด แยกวิเคราะห์ในแต่ละกลุ่มสาระฯ สาระ มาตรฐาน ตัวชี้วัด รวมถึงข้อสอบรายข้อเพื่อเปรียบเทียบคะแนนของโรงเรียนเทียบกับค่าเฉลี่ยระดับประเทศ และในผลการสอบในปีที่ผ่านมา จากนั้นพิจารณาความสอดคล้องของข้อสอบกับมาตรฐาน และตัวชี้วัดของหลักสูตร รวมถึงหน่วยหรือบทเรียน และระดับชั้นที่จัดการเรียนรู้ จากนั้นจึงนำผลการวิเคราะห์ไปวางแผนปรับปรุงแผนการสอน

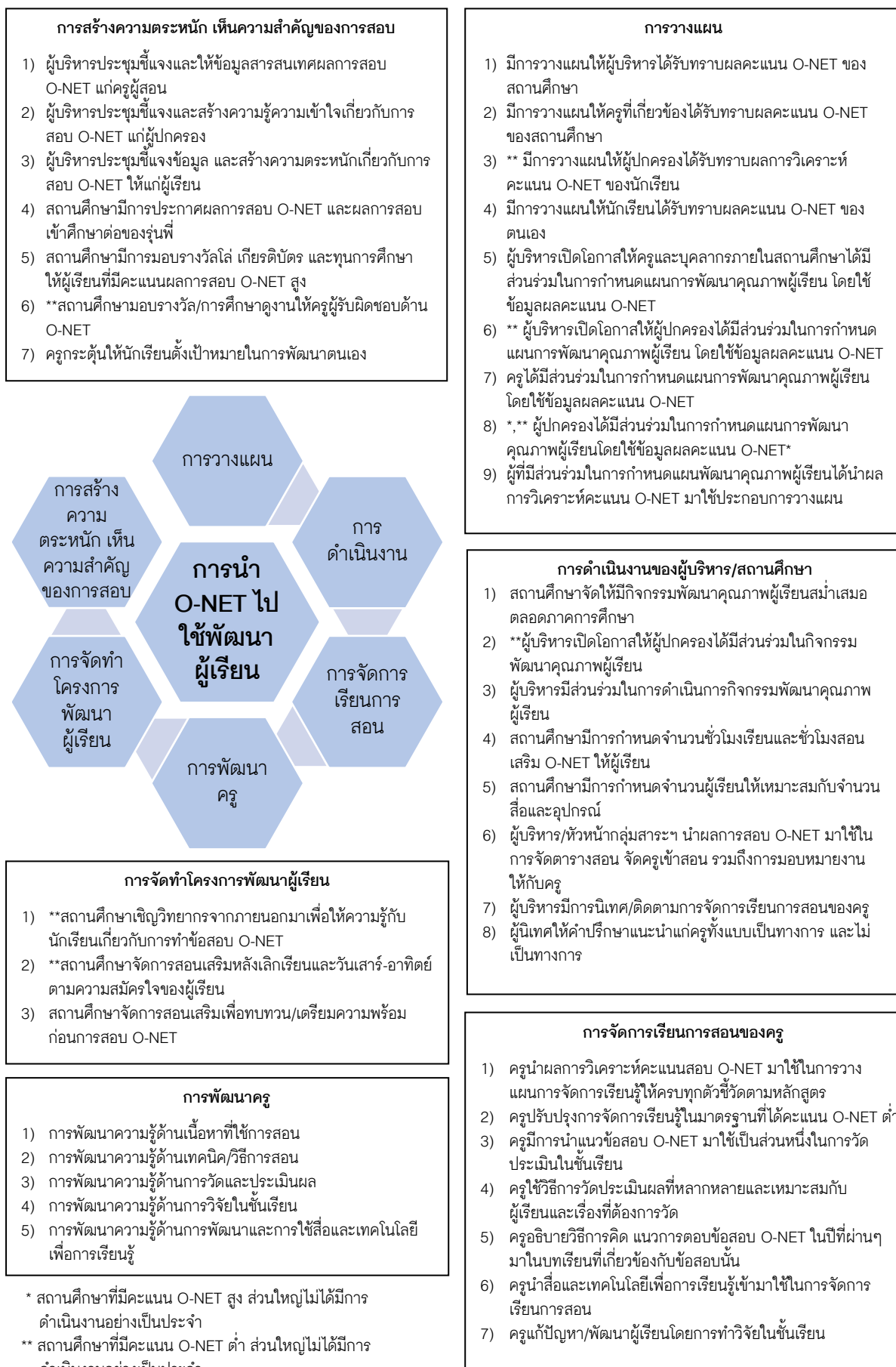
การดำเนินงานของผู้บริหาร/สถานศึกษา พบว่า การดำเนินงานของทุกโรงเรียนจะมีการติดตามผลการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง มีการนิเทศการสอนโดยหัวหน้ากลุ่มสาระ โดยบางโรงเรียนจะมุ่งการพัฒนาเริ่มจากกลุ่มสาระที่ครูเห็นตรงกันว่าควรดำเนินการก่อน แล้วจึงขยายผลไปกลุ่มสาระอื่นต่อไป หรือใช้การจัดการเรียนรู้แบบ active learning ซึ่งพบว่าเด็กสนใจการเรียนและมีคะแนนสูงขึ้น นอกจากนี้มีการสนับสนุนเพิ่มเติมจากนโยบายโรงเรียนบางแห่ง เช่น การสนับสนุนเรื่องการทำเอกสารประกอบการสอนของครู การจูงใจโดยการให้รางวัลให้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือนักเรียนที่ได้คะแนน O-NET สูงสุดของโรงเรียน หรือการประชาสัมพันธ์เพื่อแสดงความชื่นชมนักเรียนที่สอบได้คะแนนสูงสุดในแต่ละวิชา

การจัดการเรียนการสอนของครู พบว่า เมื่อโรงเรียนได้พิจารณาผลคะแนน O-NET แล้ว จะมีการออกแบบแผนการสอนรายภาคเรียนจากครูในกลุ่มสาระนั้นร่วมกัน และมีการตรวจแผนการสอนรายเทอมและนิเทศโดยเพื่อนครู ครูคศ.3 หรือหัวหน้ากลุ่มสาระ ครูมีการวางแผนและออกแบบกิจกรรมร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน

การพัฒนาครู พบว่า สถานศึกษาที่มีคะแนน O-NET สูง ทุกโรงเรียนมีครูที่สอนตรงตามวุฒิการศึกษาที่จบมา ครูมีความเชี่ยวชาญในการสอน ครูได้รับการพัฒนาเพิ่มเติมโดยได้รับการอบรมจากต้นสังกัด และหน่วยงานต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

การจัดทำโครงการเพื่อพัฒนาผู้เรียน พบว่า นอกเหนือจากการบูรณาการนำข้อสอบเดิมมาฝึกฝนนักเรียนในห้องเรียนแล้ว สถานศึกษาส่วนใหญ่ มีการจัดทำโครงการช่วงก่อนสอบ O-NET ให้กับนักเรียนด้วย เช่น การจัดสอนเสริม สรุปเนื้อหา การฝึกทำข้อสอบ O-NET นอกจากนี้ยังมีการจัดห้องเรียนพิเศษตามความสนใจของนักเรียน หรือการให้งานแนะแนวพูดคุยและรวบรวมความต้องการของนักเรียน ซึ่งส่วนสำคัญนอกจากการจัดทำโครงการต่าง ๆ โดยโรงเรียนแล้ว ผู้ปกครองยังมีส่วนร่วมในการสะท้อนผลการสอนของครูด้วย

❖ การศึกษารูปแบบการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ไปใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาที่มี ผลการทดสอบ O-NET ที่แตกต่างกัน

ภาพ 2 รูปแบบการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา

การสร้างคะแนนความตระหนัก ความรู้ ความเข้าใจและเห็นความสำคัญของการสอบ O-NET พบว่าสถานศึกษาที่มีคะแนน O-NET สูง ให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการสอบ O-NET และโรงเรียนจัดให้ผู้เรียนได้เรียนซ้ำซ้ำและทบทวนบทเรียนอยู่เสมอ มีการจัดกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือผู้เรียนที่เรียนอ่อน ถึงแม้ว่านักเรียนบางโรงเรียนจะยังไม่เห็นความสำคัญของการสอบ O-NET เนื่องจากไม่ต้องนำผลคะแนนไปใช้ในการศึกษาต่อ เช่น นักเรียนกลุ่มที่มีเป้าหมายในการศึกษาต่อในหลักสูตรนานาชาติ หรือกลุ่มนักเรียนที่ได้เข้าเรียนต่อในโครงการโควตา แต่นักเรียนก็ไม่ปฏิเสธในการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ในแต่ละเนื้อหาเพิ่มเติม

2. การเปรียบเทียบการดำเนินงานตามรูปแบบการนำผล O-NET ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาที่มีลักษณะและคะแนนสอบ O-NET ต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานตามรูปแบบการนำผล O-NET ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาที่มีลักษณะและคะแนนสอบ O-NET ต่างกัน พบว่า

สถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความแตกต่างกันในการดำเนินงานตามรูปแบบการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($Welch_{(3,97.46)} = 9.94, p = 0.00$)

สถานศึกษาที่มีสังกัดต่างกัน ไม่มีความแตกต่างในการดำเนินงานตามรูปแบบการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($Welch_{(3,13.55)} = 0.75, p = 0.54$)

สถานศึกษาที่ภูมิภาคต่างกัน ไม่มีความแตกต่างในการดำเนินงานตามรูปแบบการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($Welch_{(6,60.99)} = 0.30, p = 0.94$)

สถานศึกษาในเมือง มีการดำเนินงานตามรูปแบบการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สูงกว่า สถานศึกษานอกเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($t_{197} = 2.53, p = 0.01$)

สถานศึกษาที่มีคะแนน O-NET สูง มีการดำเนินงานตามรูปแบบการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา สูงกว่า สถานศึกษาที่มีคะแนน O-NET ต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($t_{144.44} = -4.33, p = 0.00$) โดยมีรายละเอียดดังตาราง 3

ตาราง 3 การทดสอบเพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานตามรูปแบบการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาที่มีลักษณะต่างกัน

ลักษณะสถานศึกษา		<i>n</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	Test Stat.	<i>df</i> ₁	<i>df</i> ₂	<i>p</i> -value
ขนาด	เล็ก	62	1.54	0.35	Welch = 9.94	3	97.46	0.00*
	กลาง	70	1.64	0.28				
	ใหญ่	36	1.70	0.27				
	ใหญ่พิเศษ	31	1.81	0.16				
สังกัด	สพฐ.	135	1.66	0.28	Welch = 0.75	3	13.55	0.54
	สข.	32	1.57	0.35				
	สกอ.	4	1.58	0.24				
	มท.	28	1.69	0.34				
ภูมิภาค	กทม.และปริมณฑล	24	1.64	0.38	Welch = 0.30	6	60.99	0.94
	เหนือ	44	1.64	0.28				
	กลาง	20	1.61	0.28				
	ใต้	33	1.63	0.31				
	ตะวันออก	15	1.66	0.21				
	ตะวันตก	11	1.71	0.22				
	ตะวันออกเฉียงเหนือ	52	1.67	0.32				
ที่ตั้ง	ในเมือง	72	1.72	0.28	<i>t</i> = 2.53	197		0.01*
	นอกเมือง	127	1.61	0.31				
คะแนน O-NET	ต่ำ	87	1.57	0.33	<i>t</i> = -4.33	144.44		0.00*
	สูง	79	1.75	0.20				

**p* < .05

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ ตัวแปรขนาดสถานศึกษาพบว่า สถานศึกษานานาชาติใหญ่พิเศษ มีการดำเนินงานตามรูปแบบการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสูงกว่าสถานศึกษาที่มีขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\text{diff} = 0.27, p = 0.00$) และสถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่พิเศษมีการดำเนินงานตามรูปแบบการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสูงกว่าสถานศึกษาที่มีขนาดกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\text{diff} = 0.17, p = 0.00$) โดยมีรายละเอียดค่าสถิติแสดงดังตาราง 4

ตาราง 4 ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยและผลการเปรียบเทียบรายคู่การดำเนินงานตามรูปแบบการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน

ขนาดสถานศึกษา	เล็ก	กลาง	ใหญ่	ใหญ่พิเศษ
เล็ก				
กลาง	0.10			
ใหญ่	-0.16	0.06		
ใหญ่พิเศษ	-0.27*	-0.17*	-0.10	

* $p < .05$

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาและอุปสรรคในการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาจากแบบสอบถาม พบว่าประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าปัญหาสูงสุดคือ ภาระงานครูมาก ($M = 3.85, SD = 1.08$) รองลงมาคือ ผู้เรียนไม่ตั้งใจเรียน/ไม่ตั้งใจสอบ ($M = 3.52, SD = 0.98$) และผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้เดิมไม่เพียงพอ ($M = 3.43, SD = 1.06$) ประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าปัญหาน้อยสุดคือการไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร ($M = 2.98, SD = 1.49$) รายละเอียดแสดงดังตาราง 5

ตาราง 5 ค่าสถิติของปัญหา อุปสรรคในการนำคะแนน O-NET ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ปัญหา อุปสรรค	<i>n</i>	<i>Min</i>	<i>Max</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>
1. ภาระงานครูมาก	247	1	5	3.85	1.08
2. ผู้เรียนไม่ตั้งใจเรียน/ไม่ตั้งใจสอบ	248	1	5	3.52	0.98
3. ผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้เดิมไม่เพียงพอ	249	1	5	3.43	1.06
4. ครูผู้สอนไม่ได้รับการพัฒนาความรู้ ความสามารถ	248	1	5	3.16	1.21
5. ครูขาดความรู้ความเข้าใจในผลการวิเคราะห์การสอบ O-NET	248	1	5	3.13	1.1
6. ขาดความร่วมมือจากครู เพื่อนร่วมงาน	247	1	5	3.07	1.47
7. ระบบการบริหารจัดการของสถานศึกษา	248	1	5	3.06	1.31
8. งบประมาณของสถานศึกษาไม่เพียงพอ	248	1	5	3.06	1.17
9. ไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง	248	1	5	3.02	1.12
10. ไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร	248	1	5	2.98	1.49

ผลการวิเคราะห์เนื้อหาจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ พบรายละเอียดของปัญหาและอุปสรรค ดังนี้ การประกาศผลคะแนน O-NET มีความล่าช้าไม่ทันต่อการใช้งาน ผู้เรียนมีความแตกต่างกันในเรื่องพื้นฐานการเรียน นักเรียนไม่เห็นความสำคัญของการสอบ O-NET นักเรียนไม่มีเป้าหมายในการศึกษาต่อ ครูไม่เห็นความสำคัญของการนำผลคะแนน O-NET ไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน ความแตกต่างของโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่ ผู้ปกครองไม่มีความพร้อมทางด้านเศรษฐกิจ ผู้เรียนไม่มีผู้ปกครองดูแล ครูขาดความรู้ความสามารถ ข้อสอบมีความซับซ้อน นักเรียนไม่คุ้นชินกับข้อสอบ สถานศึกษาต้องรับโครงการจากหน่วยงานต่าง ๆ ภายนอกค่อนข้างเยอะ ทำให้ครูมีภาระงานนอกเหนือจากงานสอนค่อนข้างมาก เวลาเรียนจริง ๆ น้อย เนื่องจากวันหยุดและวันที่ต้องทำกิจกรรมค่อนข้างมาก

ข้อเสนอแนะในการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้ ได้แก่ ดัชนีชี้วัดควรพิจารณาคุณภาพสถานศึกษาในด้านอื่น นอกเหนือไปจากผลการทดสอบ O-NET เพียงอย่างเดียว ส่วนกลางควรเตรียมความพร้อมครูก่อนที่จะประกาศใช้นโยบายจากส่วนกลาง สทศ.ควรมีข้อสอบมากกว่า 1 ชุดตามความแตกต่างของสถานศึกษาและนักเรียน ควรกำหนดวันสอบและวันประกาศผลให้ทันต่อการใช้งานของสถานศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

1. รูปแบบการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาที่มีผลการทดสอบ O-NET แตกต่างกัน

การวิจัยพบว่าสถานศึกษาที่มีคะแนน O-NET สูงมีการดำเนินงานในกิจกรรม ด้านการวางแผน การดำเนินงานของผู้บริหาร/สถานศึกษา การจัดทำโครงการพัฒนาผู้เรียน และการสร้างความตระหนัก ความรู้ ความเข้าใจและเห็นความสำคัญของการสอบ O-NET มากกว่าสถานศึกษาที่มีคะแนน O-NET ต่ำโดยสถานศึกษาส่วนใหญ่ที่มีคะแนน O-NET สูง มีการดำเนินงานในทุกกิจกรรมเป็นประจำ ยกเว้น กิจกรรม ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยใช้ข้อมูลผลคะแนน O-NET ที่มีการดำเนินงานในระดับเคยปฏิบัติ แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษาส่วนใหญ่มีการวางแผนการพัฒนาผู้เรียน โดยมีการใช้และการวิเคราะห์ข้อมูลผลคะแนน O-NET และเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการพัฒนาผู้เรียนแล้ว แต่ผู้ปกครองยังเข้ามามีบทบาทในการกำหนดแผนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนไม่มากนัก ซึ่งแตกต่างจากสถานศึกษาที่มีคะแนน O-NET ต่ำ มีการดำเนินงานด้านการวางแผนและการดำเนินงานของผู้บริหาร/สถานศึกษา ในกิจกรรมที่เกี่ยวกับผู้ปกครองในระดับที่ต่ำกว่า ในทุกกิจกรรม ซึ่งเป็นข้อแตกต่างที่เห็นได้ชัดในด้านการวางแผน และการดำเนินงานของผู้บริหาร/สถานศึกษา ของสถานศึกษาที่มีคะแนน O-NET ต่ำ และสถานศึกษาที่มีคะแนน O-NET สูง

นอกจากนี้ สถานศึกษาส่วนใหญ่ที่มีคะแนน O-NET ต่ำ ยังมีการดำเนินงานในระดับที่ต่ำกว่า ในด้านการจัดทำโครงการพัฒนาผู้เรียน และด้านการสร้างความตระหนัก ความรู้ ความเข้าใจและเห็นความสำคัญของการสอบ O-NET ซึ่งแตกต่างจากสถานศึกษาส่วนใหญ่ที่มีคะแนน O-NET สูง ที่มีการดำเนินงานในระดับเป็นประจำ อย่างไรก็ตามผลการวิเคราะห์จากแบบสอบถามนี้แตกต่างจากผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ ที่พบว่าสถานศึกษาที่มีคะแนน O-NET สูงและต่ำไม่แตกต่างกันมากนักในเรื่องโครงการพัฒนาผู้เรียน แต่มีความแตกต่างกันมากในด้านการสร้างความตระหนัก ความรู้ ความเข้าใจและเห็นความสำคัญของการสอบ O-NET เนื่องจากผู้เรียนในสถานศึกษาที่มีคะแนน O-NET ต่ำ มักไม่ค่อยเห็นความสำคัญของการสอบ O-NET เนื่องจากไม่มีเป้าหมายในการศึกษาต่อ หรือได้รับประโยชน์โดยตรงจากคะแนนสอบ O-NET นอกจากนี้แม้ว่าผลการวิจัยด้านการจัดทำโครงการพัฒนาผู้เรียน และการสร้างความตระหนัก ความรู้ ความเข้าใจและเห็นความสำคัญของการสอบ O-NET จะสอดคล้องกับผลการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพิษณุโลก (2560) ที่ทำการศึกษาแนวทางปฏิบัติการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2560 ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาที่มีผลการทดสอบระดับดีในจังหวัดพิษณุโลก พบว่า ส่วนหนึ่งของกลยุทธ์การนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา ได้แก่ มีการสร้างความตระหนักต่อครูและแรงจูงใจแก่ผู้เรียน โดยใช้วิธีการแจ้งผลการทดสอบ O-NET ผลการสอบเข้าศึกษาต่อของรุ่นพี่ การมอบรางวัลโล่ เกียรติบัตร และทุนการศึกษาให้ผู้เรียนที่มีคะแนนผลการทดสอบ O-NET สูง การมอบรางวัล/การศึกษาดูงานให้ครูผู้รับผิดชอบ รวมถึงการจัดทำโครงการพัฒนาผู้เรียน แต่เป็นประเด็นที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่งเนื่องจากในขณะที่สทศ. ซึ่งเป็นหน่วยงานที่จัดสอบ พยายามส่งเสริมให้สถานศึกษาพัฒนาผู้เรียนโดยการปรับปรุงหรือพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียนปกติ แต่จากผลการวิจัยกลับได้ผลในทางตรงกันข้ามกล่าวคือสถานศึกษาที่มีคะแนน O-NET สูง มีการจัดทำโครงการพัฒนาผู้เรียนเพิ่มเติมนอกเหนือไปจากการเรียนการสอนในชั้นเรียนปกติ เช่น การเชิญวิทยากรภายนอก หรือการสอนเสริมนอกเวลาเรียน และการให้รางวัลกับครูผู้รับผิดชอบด้าน O-NET เพื่อสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาผู้เรียน มากกว่าสถานศึกษาที่มีคะแนน O-NET ต่ำ

2. ลักษณะสถานศึกษาที่มีผลต่อการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

การวิจัยพบว่า สถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีการดำเนินงานตามรูปแบบการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาแตกต่างกันสอดคล้องกับงานวิจัยของวิทัศน์ ผักเจริญผล และคณะ (2561) ที่พบว่าค่ามาตรฐานของผล O-NET ในแต่ละวิชาของโรงเรียนทั้ง 4 ขนาด มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การวิจัยครั้งนี้พบว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษมีระดับการนำคะแนน O-NET ไปใช้สูงกว่าสถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดกลาง ซึ่งอาจจะเป็นผลมาจากการที่สถานศึกษาขนาดเล็กไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพเทียบเท่ากับโรงเรียนขนาดอื่น อันเนื่องมาจากการได้รับการจัดสรรงบประมาณค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาจากรัฐบาลโดยคิดเป็นรายหัวนักเรียน ทำให้เสียเปรียบในเรื่องงบประมาณที่ได้รับน้อยกว่า ส่งผลให้สถานศึกษาขนาดเล็กขาดแคลนในเรื่องอุปกรณ์เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การขาดแคลนครูที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในวิชาที่สอน ครูไม่ครบชั้นเรียน ครูมีภาระงานด้านการสนับสนุนการจัดการศึกษามาก และสถานศึกษาขนาดเล็กส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในชุมชนขนาดเล็ก ผู้ปกครองและชุมชนกำลังในการสนับสนุนการจัดการศึกษาให้กับสถานศึกษา (สถาบันเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ, 2559) ซึ่งสอดคล้องกับการเปรียบเทียบการดำเนินงานตามรูปแบบการนำคะแนน O-NET ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในเมืองและนอกเมือง พบว่าสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในเมืองมีการดำเนินงานสูงกว่าสถานศึกษาที่ตั้งอยู่นอกเมือง และผลการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณในการวิจัยครั้งนี้มีความสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์เนื้อหาจากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ในเรื่องความแตกต่างของการดำเนินงานตามรูปแบบที่ต่างกันระหว่างสถานศึกษาที่มีคะแนน O-NET สูงและสถานศึกษาที่มีคะแนน O-NET ต่ำ

นอกจากนี้ ผลการวิจัยพบว่าสถานศึกษาที่มีสังกัด หรือภูมิภาคต่างกัน มีระดับการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนไม่แตกต่างกัน สะท้อนให้เห็นว่าแม้สถานศึกษาที่มีสังกัดต่างกัน หรือภูมิภาคต่างกัน จะมีการดำเนินงานที่ไม่แตกต่างกัน แต่จากผลการวิเคราะห์ค่าสถิติผลคะแนน O-NET ที่ผ่านมา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562) พบว่าสถานศึกษาที่สังกัดต่างกัน มีผลคะแนน O-NET แตกต่างกัน ข้อค้นพบนี้สะท้อนให้เห็นว่าทุกสังกัดต่างให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียน ตั้งแต่ต้นนโยบายการดำเนินงาน และการให้การสนับสนุนสถานศึกษา ความแตกต่างของผลการสอบ O-NET จึงอาจจะมาจากปัจจัยอื่น รายละเอียดการดำเนินงานของสถานศึกษาในแต่ละกิจกรรม หรือพฤติกรรมของครูที่ต่างกันเนื่องจากมุมมองของครูที่ต่างกัน ตามความคาดหวังของผู้บริหารในเรื่องชื่อเสียงของสถานศึกษาที่จะส่งผลต่อการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าศึกษาต่อในสถานศึกษา (ปริญธร ปิติสุทธิ, 2558)

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

การวิจัยพบว่าปัญหาที่สำคัญในการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ได้แก่ ภาระงานครูที่มีปริมาณมาก และผู้เรียนไม่เห็นความสำคัญของการสอบ O-NET โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลสอดคล้องกันทั้งจากการสัมภาษณ์และการใช้แบบสอบถาม ภาระงานครูที่มีปริมาณมากส่งผลให้ครูไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่ ทั้งนี้นอกจากการจัดการเรียนการสอนแล้ว ครูยังต้องรับผิดชอบงานโครงการที่โรงเรียนได้รับมอบหมายมาจากหน่วยงานต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก รวมไปถึงงานการเงิน งานธุรการของโรงเรียน ซึ่งครูต้องแบ่งเวลาจากการจัดการเรียนการสอนไปทำงานเหล่านั้น ทำให้ครูลดบทบาทการทำงานด้านการสอนลงไม่สามารถทำงานได้เต็มที่

ปัญหาผู้เรียนไม่ตั้งใจสอบ ไม่เห็นความสำคัญของการสอบ O-NET เป็นผลมาจากการที่ผู้เรียนไม่จำเป็นต้องใช้ผลสอบในการศึกษาต่อ เนื่องมาจากการเปลี่ยนระบบการสอบเข้ามหาวิทยาลัย จากระบบ Admission เป็น TCAS ทำให้ผู้เรียนที่ทราบผลการสอบเข้าจากการสอบ TCAS ในรอบแรก ๆ แล้วไม่ตั้งใจสอบ O-NET อย่างเต็มที่ นอกจากนี้ผู้เรียนที่ไม่ต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ไม่ตั้งใจและสนใจที่จะเข้าสอบ O-NET แม้ว่าครูหรือสถานศึกษาจะมีการพัฒนาหรือปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนรู้อื่นๆ ผู้เรียนจะไม่สนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว ซึ่งนำไปสู่ข้อเสนอแนะที่ได้รับการวิจัยให้มีการปรับลักษณะการสอบที่คำนึงถึงความแตกต่างของเป้าหมายในการเรียนของผู้เรียน และการแปลผลคะแนนให้มีความหมายและเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) ผลการวิเคราะห์รูปแบบการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาที่มีผลการทดสอบ O-NET แตกต่างกันพบว่า การดำเนินงานที่แตกต่างกันระหว่างสถานศึกษาที่มีคะแนน O-NET สูง และสถานศึกษาที่มีคะแนน O-NET ต่ำ คือ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองใน

การวางแผนและการดำเนินงานของสถานศึกษา ดังนั้น สถานศึกษาจึงควรมีการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมกับสถานศึกษาในการวางแผนและการดำเนินงานของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยเริ่มตั้งแต่การให้ผู้ปกครองได้รับทราบผลการวิเคราะห์คะแนน O-NET ของนักเรียน การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยใช้ข้อมูลผลคะแนน O-NET รวมถึงการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

2) ผลการศึกษาลักษณะสถานศึกษาที่มีผลต่อการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน พบว่าสถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่พิเศษ หรือสถานศึกษาในเมือง มีการดำเนินงานตามรูปแบบการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่สูงกว่า ซึ่งอาจจะเป็นผลมาจากการที่สถานศึกษาเหล่านั้นได้รับงบประมาณหรือสามารถระดมทรัพยากรได้ดีกว่า แต่สถานศึกษาที่สังกัดหรือภูมิภาคต่างกันมีระดับการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงควรจะมีนโยบายสนับสนุนการดำเนินการพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาที่หลากหลาย เพื่อให้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน และสถานศึกษาที่ไม่เหมือนกัน เพื่อให้สถานศึกษาสามารถดำเนินงานเพื่อพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเท่าเทียมกัน

3) ผลการสำรวจปัญหาและอุปสรรคในการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียน พบว่าปัญหาที่สำคัญ คือ ปัญหาด้านการระดมทุนที่มีปริมาณมาก ต้นสังกัดที่เป็นผู้ดูแลเรื่องอัตราค่าจ้างครูจะต้องบริหารจัดการจำนวนครูให้กับสถานศึกษาอย่างเพียงพอและเหมาะสม รวมไปถึงการวางแผนกิจกรรมในภาพรวมที่สถานศึกษาแต่ละแห่งจะต้องรับผิดชอบดำเนินการ เพื่อให้ครูที่มีอยู่อย่างจำกัดจะได้ทำงานสอนซึ่งเป็นหน้าที่ที่ควรให้ความสำคัญอันดับหนึ่งก่อนที่จะต้องไปดำเนินงานในเรื่องอื่น ๆ

4) ผลการสำรวจปัญหาและอุปสรรคในการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียน พบว่าผู้เรียนไม่เห็นความสำคัญของการสอบ O-NET ซึ่งมาจากการที่ผู้เรียนไม่ได้นำผลการสอบไปใช้ประโยชน์ สทศ. ควรจะมีการรายงานผลการสอบเพื่อให้ผู้เรียนได้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างหลากหลายนอกเหนือไปจากการใช้เป็นหลักฐานในการศึกษาต่อ เช่น การใช้เพื่อพัฒนาดตนเอง หรือผลประโยชน์ที่สามารถบอกระดับความสามารถของผู้เรียนที่อาจจะนำไปใช้ประกอบการพิจารณาเข้าทำงานได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ผลการวิจัยพบว่า นอกจากสถานศึกษาที่มีคะแนน O-NET ต่างกันจะมีรูปแบบการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนแตกต่างกันแล้ว ยังมีตัวแปรอื่นที่มีผลต่อการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา ได้แก่ ขนาดและที่ตั้งของสถานศึกษา จึงควรได้มีการศึกษารูปแบบหรือแนวทางการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่เหมาะสมกับบริบทสถานศึกษาที่แตกต่างกัน

2) ผลการวิจัยพบปัญหาสำคัญในการนำคะแนน O-NET ไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน ปัญหาหนึ่งคือ เรื่องความตั้งใจของผู้เรียนในการสอบ O-NET จึงควรได้มีการศึกษาวิธีการหรือกลยุทธ์ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญและตั้งใจในการเรียนและสอบมากขึ้น เพื่อให้ผลคะแนนสะท้อนผลการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนวิจัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จากสถาบันวิจัยและพัฒนาแห่ง
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (Kasetsart University Research and Development Institute, KURDI)

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- อนันท์ ธนารัษฎะภูมิ. (2563). การใช้ประโยชน์จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน. วารสาร
ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 48(1), 63–82.
- พินดา วราสุนันท์, อัจฉรา ประเสริฐสิน และ สรัญญา จันทร์ชูสกุล. (2558). การพัฒนากลยุทธ์การนำผลการ
ทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน. วารสารบรรณศาสตร์ มศว. 8(2), 69–82.
- ปนัดดา หัสปราบ. (2557). แนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน.
สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). [http://www.niets.or.th/th/content/
download/262](http://www.niets.or.th/th/content/download/262)
- ประวิติ สุทธิประภา. (2561, 13 เมษายน). ข้อเสนอแนะในการนำผล O-NET ไปใช้ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
ของชาติ. มติชนออนไลน์. https://www.matichon.co.th/columnists/news_912868
- ปาริฉัตร ปิติสุทธิ. (2558). ผลของการสอบระดับชาติที่มีต่อครูและนักเรียน: การวิเคราะห์ปรากฏการณ์วอยแบบ
[วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn University Intellectual
Repository. <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/51060>
- วิทัศน์ ผักเจริญผล, กุลธิดา นุกุลธรรม, ทศธริน วรธนเกตุศิริ และ นันทรัตน์ เครืออินทร์. (2561).
แนวทางการสะท้อนคุณภาพของโรงเรียนด้านการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากผลการสอบ
O-NET: กรณีวิเคราะห์ปัจจัยด้านผลการเรียนแรกเข้าของนักเรียนและขนาดโรงเรียน. Kasetsart
Journal of Social Sciences. 39(2), 780–788
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2558). โครงการวิชาการ. [http://www.
niets.or.th/th/catalog/view/498](http://www.niets.or.th/th/catalog/view/498)
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2559). การนำผลสอบ O-NET ไปพัฒนาคุณภาพ
การเรียนการสอนและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน. [https://www.niets.or.th/uploads/
content_pdf/pdf_1463565675.pdf](https://www.niets.or.th/uploads/content_pdf/pdf_1463565675.pdf)
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2561). ค่าสถิติพื้นฐานผลการทดสอบ O-NET ชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2557–2560. [http://www.niets.or.th/uploads/editor/files/Download/
ค่าสถิติพื้นฐาน%20ม6.pdf](http://www.niets.or.th/uploads/editor/files/Download/ค่าสถิติพื้นฐาน%20ม6.pdf)
- สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ. (2559). รายงานของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา เรื่อง
การบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก. [https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/
parliament_parcy/download/usergroup_disaster/5-10.pdf](https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/download/usergroup_disaster/5-10.pdf)
- สาโรจน์ เทียนใส. (2552). การศึกษาการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีความเป็นเลิศ
ทางด้านวิชาการในโครงการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพผู้เรียนของ
สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].
Chulalongkorn University Intellectual Repository. [http://cuir.car.chula.ac.th/handle/
123456789/36571](http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/36571)
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). รายงานแนวทางการยกระดับผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ
ขั้นพื้นฐาน. 21 กันยายน.

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพิษณุโลก. (2560). แนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก. <http://www.plkmoe.go.th/home/attachments/article/3035/บทสรุปผู้บริหาร%20งานวิจัยแนวทางการนำผลไป.pdf>

ภาษาอังกฤษ

U.S. Department of Education, Office of Planning, Evaluation and Policy Development. (2009). Implementing data-informed decision making in schools: Teacher access, supports and use. <http://www.ed.gov/about/offices/list/opecpd/ppss/reports.html>

Translated Thai References

Fakchareonphol, W., Nugultham, K., Wannagatesiri, T., & Kruea-in, N. (2018). School performance indicator on improving student learning achievement through O-NET scores: Factor analysis on student prior achievement and size of the school. *Kasetsart Journal of Social Sciences*. 39(2), 780–788

Hatsaprab, P. (2014). Guideline for improving the qualities of learners by using educational testing result. National Institute of Educational Testing Service (Public Organization). <http://www.niets.or.th/th/content/download/262>

National Institute of Educational Testing Service (Public Organization). (2015). Academic project. <http://www.niets.or.th/th/catalog/view/498>

National Institute of Educational Testing Service (Public Organization). (2016). Using O-NET results to improve the qualities of teaching and learning achievement. https://www.niets.or.th/uploads/content_pdf/pdf_1463565675.pdf

National Institute of Educational Testing Service (Public Organization). (2018). Basic statistics of grade 12 students' O-NET results in 2014–2017. <http://www.niets.or.th/uploads/editor/files/Download/ค่าสถิติพื้นฐาน%20ม6.pdf>

National Reform Steering Assembly. (2016). National Reform Steering Assembly in education report: Educational administration in a small school. https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/download/usergroup_disaster/5-10.pdf

Office of the Education Council. (2019). Guideline for improving the Ordinary National Educational Test results. 21 Century.

Phitsanulok Provincial Education Office. (2017). Guideline for using the Ordinary National Educational Test (O-NET) results to improve the qualities of each educational institutions' learners in Phitsanulok. <http://www.plkmoe.go.th/home/attachments/article/3035/บทสรุปผู้บริหาร%20งานวิจัยแนวทางการนำผลไป.pdf>

Pitisutti, P. (2015). Effects of national testing on teachers and students: A washback effect analysis [Master's thesis Chulalongkorn University]. Chulalongkorn University Intellectual Repository. <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/51060>

Suthiprapa, P. (2018, April 13). Suggestion for using O-NET results to improve the qualities of national education. Matichon Online. https://www.matichon.co.th/columnists/news_912868

❖ การศึกษารูปแบบการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ไปใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาที่มีผลการทดสอบ O-NET ที่แตกต่างกัน

Thanarachataphoom, T. (2020). The utilization of ordinary national educational test score. *Journal of Education Studies Chulalongkorn University*, 48(1), 63–82.

Tiansai, S. (2009). A study of the operation of academic tasks of secondary schools with academic excellent under the Basic Education Quality Project of Educational Testing Center [Master's thesis, Chulalongkorn University]. Chulalongkorn University Intellectual Repository. <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/36571>

Varasunun, P., Prasertsin, U., & Chanchusakun, S. (2015). The development of educational testing strategies for using into the students' quality development. *The Journal of Library and Information Science Srinakharinwirot University*. 8(2), 69–82.